

Seletuskiri

Majandus- ja taristuministri määruse “**Väikeelamute taastuenergia kasutuselevõtu ja küttesüsteemide uuendamise toetuse kasutamise tingimused ja kord**“ juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse välisõhu kaitse seaduse § 119⁴ lõike 7 alusel.

Määrusega kehtestatakse väikeelamute taastuenergia kasutuselevõtu ja küttesüsteemide uuendamise toetamise tingimused ja kord. Toetuse andmise eesmärk on asendada väikeelamute vedelkütust kasutavad katelseadmed taastuenergiaallikaid kasutavate kütteseadmetega, vähendamaks muuhulgas väikeelamute energiatarbimist ning soodustamaks taastuenergiaallikatest energiatootmist. Kaasnevalt on meetme vahendid osaliseks asenduseks senisele kütmise valdkonnas soodusmääraga kütuste kasutamisele, kuna toetuse kasutamine võimaldab erinevatele taastuenergiail põhinevatele kütelahendustele ülemineku kaudu kompenseerida kodutarbijatele aktsiisierisuste kaotamisest tulenevat hinnatõusu ja suurendada taastuenergia kasutuse osakaalu.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis vedelkütuse erimärgistamise kohta sätestatust, riigi eelarvestrateegias 2015–2018 ja alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse ning vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduses sätestatust lõpetatakse Eestis 2015. aasta 1. jaanuarist kerge kütteõli erimärgistamine kütmise ning soojuse ja elektrienergia tootmise otstarbel. Rahvusvahelise kliimapolitika eesmärkide saavutamiseks kehtib Euroopa Liidus perioodiks 2013-2020 uus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise enampakkumiste süsteem. Selle kohaselt peavad EL liikmesriigid müüma enampakkumistel kõik lubatud heitkoguse ühikud, mida ei ole otsustatud investeringute kava alusel tasuta eraldada. Kliimaga seotud meetmed on kavandatud riigi eelarvestrateegia protsessi osana, enampakkumisel saadud tulu laekub riigieelarvesse ning seda kasutatakse kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga. Meetme puhul on tegemist tuludest sõltuvate kuludega, s.t meetmesse suunatavaid vahendeid saab kasutada sõltuvalt tegelikust tulu laekumisest.

Toetuse objektiks on energiatõhususe suurendamine ning taastuenergialahendustele üleminek õiguslikul alusel kasutatavates hoonetes, mida kasutatakse alaliseks elamiseks ning mille kasutamise otstarve vastab järgmistele ehitisregistri kannetele: üksikelamu, kaksikelamu, ridaelamu ja muu kahe korteriga elamu ning mille soojusvarustuse liigina on märgitud lokaalküte ja energiaallika liigina vedelkütus.

Toetuse tingimuste määruse eelnõu valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ehitus- ja elamuosakonna juhataja Margus Sarmet (tel 6 256 431, margus.sarmet@mkm.ee) ja ehitus- ja elamutalituse peaspetsialist Kaie Kunst (tel 6 256 366, kaie.kunst@mkm.ee). Eelnõu seletuskirja koostas Kaie Kunst.

Juriidilise ekspertiisi teostas eelnõule Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Annika Talve (tel 6 256 360, annika.talve@mkm.ee).

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb kuuest peatükist ja kahekümne ühest paragrahvist.

Määruse 1. peatükk (Üldsätted) sõnastab määruse kohaldamisala, toetuse eesmärgi ja meetme elluviijad.

Määruse eelnõu § 1 kohaselt on toetuse eesmärk asendada väikeelamute vedelküttega katelseadmed taastuenergiaallikaid kasutavate kütteseadmetega soodustamiseks taastuenergiaallikate kasutuselevõttu investeeringutoetuse abil. Määruse eelnõuga ei esitata kütteseadme määratlust, mõiste alla kuuluvad kõik kütteseadmed, mis toodavad soojust taastuvatest energiaallikatest, sealhulgas katelseadmed, soojuspumbad, veekontuuriga ahjud, päikeseenergia abil soojusenergiat tootvad seadmed.

Määruse eelnõu § 2 kohaselt vastutab meetme elluviimise eest Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Meede viiakse ellu koostöös Sihtasutusega KredEx (edaspidi KredEx).

Määruse 2. peatükk (Toetuse andmise alused) piiritleb tegevused, millele määruse alusel toetust antakse, ning nende tegevuste raames toetatavad abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, toetuse määra ja summa, meetme elluviimise abikõlblikkuse perioodi ning toetuse põhitingimused.

Määruse eelnõu § 3 kohaselt toetatakse meetme raames ainult neid tegevusi, mis tagavad taastuenergia kasutamise väikeelamu lokaalseks energiatarbimiseks ning mis on ehitusprojektis või tehnilises kirjelelduses välja toodud. Kütteseadme paigaldamiseks ja olemasolevate süsteemidega ühendamiseks piisab reeglina tehnilise kirjelduse olemasolust. Põhjendatud juhtudel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda ehitusprojekti koostamist. Põhjendatud juhtudeks võib muu hulgas olla ehitise ohutuse tagamise vajadus, ehitise või ehitamise tehniline keerukus ning detailplaneeringust, projekteerimistingimustest või ehitise arhitektuursetest ja ehituslikest lisatingimustest tulenevad nõuded või kui muudetakse tehnosüsteemi või selle osa toimimise põhimõtteid tulenevalt ehitusseaduse § 16 lõikest 3.

Kõik toetuse saamise aluseks olevad tegevused peavad olema kooskõlas kehtivate õigusaktide, eelkõige ehitusseadusega.

Projekteerimise ja ehitamise teostajaks peab olema ettevõtja, kes on pädev vastava teenuse osutamiseks ja vastab ehitusseaduse §-des 41 ja 42 toodud nõuetele.

Määruse eelnõu § 4 sätestab abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud. Väikeelamu küttesüsteemi puhul on abikõlblikeks kuludeks olemasoleva vedelküttega katelseadme vahetamise ning uue kütteseadme soetamise ja paigaldamisega seotud kulud.

Uute katelseadmete puhul ei näe määruse eelnõu ette piiranguid nende kasutatava toorme liigile, kasutegurile ega muudele parameetritele, välja arvatud meetme eesmärgiks olev põhimõte, mille kohaselt peab olema tegemist taastuenergiaallikaid kasutavate kütteseadmetega.

Väikeelamule soojuspumpade paigaldamise nõuete seadmisel on lähtunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16–62) (edaspidi taastuvenergia direktiiv 2009/28/EÜ) art 13 lõikest 6, mis viitab Komisjoni otsusele 2007/742/EÜ: „Soojuspumpade puhul soosivad liikmesriigid selliseid soojuspumpasid, mis vastavad komisjoni 9. novembri 2007. aasta otsusele 2007/742/EÜ, millega kehtestatakse elektriga või gaasiga töötavatele soojuspumpadele või gaasiga töötavatele absorptsioon-soojuspumpadele ühenduse ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid, kehtestatud ökomärgistamise miinimumnõuetele“ ning sellest tulenevalt on abikõlblik õhk-vesi tüüpi soojuspumpade, mille soojustegur (COP) kütmisel on vähemalt 3,5 (7°C/35°C EN 14511) või vesi-vesi tüüpi soojuspumpade, mille süsteemi soojustegur COP kütmisel on vähemalt 4,0 (0°C/35°C EN 14511) paigaldamisega seotud kulu.

Kütteseadmete puhul hüvitatakse osaliselt ka näiteks päikeseenergiast soojusenergiat, s.t hoone kütmiseks kasutatavat sooja vett tootva seadme soetamise ja paigaldamisega seotud kulu, s.h energiatoodangu salvestamiseks vajalike seadmete (akumulatsiooni paak) soetamise ja paigaldamisega seotud kulu. Tegemist on sesoonselt kasutatava päikesepaneeliga, mis sageli juba integreeritud soojuspumpadele.

Abikõlblik on kütteseadme paigaldamise projekteerimisega seotud kulu vaid juhul, kui nimetatud tegevus või tegevused teostatakse sama projekti alusel sama meetme raames. Projekteerimise teostamise kulu üksi hüvitamisele ei kuulu.

Abikõlblike kulude ja toetatavate tegevuste hulka võib arvata ainult neid kulusid ja tegevusi, mis on teostatud pärast vastava taotluse esitamist KredExile, välja arvatud projekteerimisega seotud kulu, mis on abikõlblik määruse jõustumisest alates eeldusel, et meetme raames toetatavad tegevused viiakse ellu nimetatud projekti alusel. Seadmete soetamise ja paigaldamise hinnapakkumised ja kohaliku omavalitsuse kirjalik nõusolek peavad olema varasemad kui taotluse esitamise kuupäev, kuna tegemist on taotluse lisadokumentidega.

Määruse eelnõu § 5 kohaselt võetakse toetuste taotlusi vastu kuni 2018. aasta 30. aprillini või meetme eelarveliste vahendite ammendumiseni. Tööd peavad olema toetuse saaja poolt lõpetatud või vastu võetud hiljemalt 2018. aasta 1. novembriks, et KredExile jääks aega toetuse väljamakse teostamiseks ja meetme lõpetamiseks 2018. aasta lõpuni.

Meetme raames on taotlejatel kohustus üldjuhul teostada rekonstrueerimistööd 6 kuu jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist. Lepingu pikendamine on võimalik vaid põhjendatud juhtudel taotleja avalduse alusel. Antud kitsendus on toodud määrusesse tagamaks toetuste eelarve optimaalse kasutamise arvestades nii toetatavate tegevuste mahtu kui ka meetme elluviimise ajaraami.

Määruse eelnõu § 6 sätestab toetuse määra ja summa. Toetuse määr on kuni 40% toetatavate tegevustega seotud abikõlblikest kuludest ja maksimaalne võimalik toetussumma 4 000 eurot ühe taotleja kohta. Toetuse määra ja mahu seadmisel on lähtunud meetme eesmärgist, võimalikust taotluste arvust, meetme eeldatavast eelarvemahust, tasuvusaja arvestusest ja riigi prioriteetide saavutamisest.

Meetme raames toetatakse tegevusi, mis suurendavad taastuenergia kasutamist arvestades mh kerge kütteõli erimärgistamise lõpetamist, kuna riigi prioriteediks on suurendada taastuenergia kasutamist ja riigi ning tarbijate energiapuudust. Toetus aitab motiveerida väikeelamute omanikke eratarbijale vajalikku investeeringut tegema.

Määruse § 7 sätestab toetuse põhitingimused. Toetuse saamise eelduseks on, et taotleja väikeelamu on püstitatud õiguslikul alusel ja kantud ehitisregistrisse ja väikeelamule peab olema väljastatud kasutusluba (või vastuvõtuakt). Väikeelamu kasutamist õiguslikul alusel väljendab ehitisregistri kanne esmase kasutuselevõtmise aasta kohta. Alates planeerimis- ja ehitusseaduse jõustumisest 22.07.1995. a toodi ehitise kasutusloa mõiste ja nõue seadusandlusesse, enne seda püstitatud ehitise korral võib kasutamise seaduslikkust tõendada ehitise vastuvõtuakt või muu samaväärne dokument, mida üldjuhul kajastab ehitisregistri kanne esmase kasutuselevõtmise aasta kohta. Kui taotleja väikeelamule on väljastatud ehitusluba ehitise püstitamiseks peale 22.07.1995. a, peab olema väikeelamule väljastatud ka kasutusluba. Nimetatud eristamine on vajalik selleks, et mitte väljastada toetusi pooleliolevatele või ehitusloata ehitistele.

Ehitusseaduse §-dest 57 ja 62 tuleneb kohaliku omavalitsuse kohustus ehitusjärelvalve toimingute teostamisel, sealhulgas ka andmete edastamine riiklikule ehitisregistrile ning kontrolli teostamine ehitus- ja kasutuslubade olemasolu ning nendele kantud andmete tegelikkusele vastavuse kohta. Hooneregistri tegevuse lõpetamisel 31.12.2003 asutati Vabariigi Valitsuse poolt riiklik ehitisregister, mille põhiülesandeks on arvestuse pidamine ehitatavate ja kasutatavate ehitiste üle. Ehitisregistris registreerimata ehitisele ei ole võimalik väljastada ehitusluba ehitise laiendamiseks, rekonstrueerimiseks, tehnosüsteemide muutmiseks, lammutamiseks ega kasutusluba, mistõttu on ehitiste omanikel kohustus registreerida olemasolevad ehitised riiklikus ehitisregistris. Ehitiste registreerimine ehitisregistris on tasuta. Samuti lasub ehitise omanikul kohustus teavitada ehitisregistrit ehitisregistris registreeritud ehitise tehniliste andmete muutumisest, sealhulgas küttesüsteemi rekonstrueerimise tulemusena.

Ehitisregistri kanne elamu õiguslikel alustel kasutamise kohta on toetuse meetme puhul võetud aluseks, kuna elamu kasutamise otstarve kajastub vaid ehitisregistris (mis vastavalt põhimäärusele on informatiivne andmebaas), ent kinnistusraamatu kande puhul on võimalik määrata vaid maa kasutamise otstarvet.

Meetme raames toetuse taotlemisel peab taotleja kütteseadme soetamiseks ja paigaldamiseks olema võtnud vähemalt kolm pakkumist. Juhul, kui kõik tööd tellitakse ühelt pakkujalt, võetakse pakkumised tööde kogumile. Kui toetuse taotleja ei vali odavaimat pakkumist või juhul, kui toetuse taotlejast mitteolenevatel põhjustel ei ole võimalik võtta kolme pakkumist, peab toetuse taotleja põhjendama oma valikut või pakkumiste võtmata jätmist omakäeliselt allkirjastatuna tõendama, vastutades valiku põhjendamise eest. Projekteerimisele ei laiene kolme pakkumise nõue.

Kütteseadme soetamisel peab müüja tagama vähemalt kahe aasta pikkuse tootjagarantii kõigile komponentidele ja paigaldamisel paigaldaja vähemalt kahe aasta pikkuse garantii paigaldamistöödele. Juhul, kui tegemist on väljaspool Euroopa

majanduspiirkonna (EMP) asuvate tootjate toodetud seadmetega, siis peavad need olema CE-märgistusega ning omama kaheaastast tootjagarantiid.

Ärieesmärkide saavutamisele suunatud taotlust ei rahuldata. Taotleja väikeelamule eraldatud toetuse puhul tuleb rekonstrueeritud väikeelamut sihtotstarbeliselt kasutada vähemalt viie aasta jooksul peale toetuse eraldamise lepingu sõlmimist.

Määruse 3. peatükk (Toetuse taotlemine, nõuded taotlejale ja taotlusele) sätestab nõuded toetuse taotlemisele, taotlejale ja taotlusele.

Määruse § 8 sätestab nõuded toetuse taotlemisele - taotlused tuleb esitada KredExile. Taotlus toetuse saamiseks esitatakse KredExi poolt kinnitatud taotlusvormil koos nõutud lisadega kas digitaalselt allkirjastatuna või tähitud postiga. Taotluse postitamise või e-kirja saatmise kuupäev ei tohi olla varasem kui voozu avamise tähtpäev. Voozu avamise tähtpäevaks loetakse KredExipoolset teate avaldamist taotluste vastuvõtmise alguskuupäeva ning toetuse taotlemise üldtingimuste kohta oma veebilehel.

Määruse § 9 sätestab nõuded taotlejale – taotlejaks peab olema kinnistusraamatusse kantud kinnisasja füüsilisest isikust omanik, ühis- või kaasomandis olevate kinnisasjade puhul üks füüsilisest isikust omanikest volitatud esindajana või kinnistu hoonestusõiguse füüsilisest isikust omanik. Väikeelamut tuleb rekonstrueerimisel käsitleda tervikuna ja sel juhul on kaasomanike ühine tegutsemine oluline. Kui väikeelamu kaasomanikuks on juriidiline isik, siis kaasomandis olevate ühiste küttesüsteemide rekonstrueerimise puhul saab füüsilisest isikust taotleja taotleda toetust vastavalt talle kuuluvale proportsionaalsele osale kinnisasjast kuludele, mis lähevad ühise küttesüsteemi renoveerimisele.

Määruse § 10 sätestab taotleja kohustused – taotleja on kohustatud esitama vajadusel lisateavet, võimaldama paikvaatluse läbiviimist ning dokumentide kontrollimist, teatama andmetes toimunud muudatustest või muudest asjaoludest, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist.

Määruse § 11 sätestab üksikasjalikud nõuded taotlusele. Taotluses loetletud tegevused peavad vastama meetme eesmärkidele ja kulud olema abikõlblikud ning taotlusele peavad olema lisatud nõutud dokumentide koopiad. Kuna toetuse eraldamise eelduseks on ka ehitisepõhised andmed, tuleb taotluses märkida määruse eelnõu § 7 lõike 1 kohased andmed rekonstrueeritava elamu kohta. Hindamaks taotletava projekti panust meetme eesmärgi saavutamisse, tuleb taotluses esitada ka andmed väikeelamu senise aastase vedelkütusetarbe ja projekti tulemusel eeldatava taastuenergiatarbe kohta. Taotlusele tuleb lisada vajadusel ehitisluba või kohaliku omavalitsuse kirjalik nõusolek taotletavate tööde teostamiseks, samuti tuleb ära näidata omafinantseeringu olemasolu tõendav dokument, et välistada olukorda, kus taotleja finantsvõimekuse puudumisel jääksid tööd tegemata, kuid toetus oleks vastavalt taotlusele reserveeritud.

Määruse 4. peatükk (Taotluse menetlemine) sätestab taotluste menetlemise protseduuri KredExis.

Määruse eelnõu §-de 12-17 kohaselt teostab KredEx taotleja ja tema poolt esitatud taotluse suhtes järgmisi toiminguid: taotluse registreerimine, läbivaatamine või läbivaatamata tagastamine, selgituste ja lisainformatsiooni või taotluse täienduste või muudatuste küsimine, taotluse ja taotleja nõuetele vastavaks või mittevastavaks tunnistamine, taotluse rahuldamine või rahuldamata jätmine. Taotluste menetlemise tähtaeg on 30 tööpäeva. Kui taotluse läbivaatamisel avastatakse selles puudusi, teatatakse sellest viivitamata taotlejale ja antakse puuduste kõrvaldamiseks tähtaeg pikkusega kuni 10 tööpäeva. Taotleja või taotluse nõuetele mittevastavaks tunnistamise korral teeb KredEx taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata.

Taotluse rahuldamise korral teeb KredEx taotluse rahuldamise otsuse ning sõlmib toetuse saajaga toetuse eraldamise lepingu. Taotluse rahuldamata jätmise korral teeb KredEx taotluse rahuldamata jätmise otsuse. Taotluse rahuldamise korral kuulub taotlus rahuldamisele kas osaliselt või täielikult. Taotluse mitterahuldamine on põhjendatud juhtudel, kui taotleja ei ole kõrvaldanud taotluses puudusi taotluse läbivaataja poolt ettenähtud tähtjaks, taotluses sisalduvad ebaõiged andmed või esinevad muud asjaolud, näiteks taotluses toodud tegevused ei vasta projekti eesmärkidele, mille tõttu ei saa taotlust rahuldada. Ka juhul, kui meetme eelarvelised vahendid on ammendunud, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus vahendeid ületavate esitatud taotluste osas. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab KredEx 20 tööpäeva jooksul pärast vastavasisulise taotluse saamist.

Määruse 5. peatükk (Toetuse väljamaksmise tingimused) sätestab toetuse väljamaksmise tingimused.

Määruse eelnõu § 18 kohaselt tehakse toetuse väljamaksed toetuse saajale pärast rekonstrueerimistöde teostamist vastavalt taotluse rahuldamise otsuses ning toetuse eraldamise lepingus toodud tingimustele. Toetuse väljamakse tegemise eelduseks on kulude abikõlblikkus, s.h kulude aluseks olevate tegevuste abikõlblikkus ning saavutatud tulemuste nõuetelevastavus ja toetuse rahuldamise otsus. Väljamaksed teostatakse toetuse saaja vastavale kontole, kui toetuse saaja on esitanud KredExile vastava taotluse. Toetuse saamiseks peavad taotluse aluseks olevad tööd olema lõpetatud ja vormistatud üleandmise-vastuvõtmise akt ehitustööde teostajaga ning tasutud vähemalt osas, mida toetus ei kata. Meetme raames on seatud piirang, et sularahas tasumist ei aktsepteerita, kuna sel juhul ei ole tõendatav arve tasumine taotleja (mitte kolmanda isiku) poolt.

Määruse eelnõu § 19 sätestab toetuse saaja aruandluskohustuse, tähtjad ja korra. Toetuse saaja peab esitama KredExile kütteseadme taastuenergia tarbimise ning energiatootmise andmed projekti elluviimise lõpetamisele järgneva kolme järjestikuse kalendriaasta kohta, hindamaks projekti panust meetme eesmärgi – taastuenergia kasutuselevõtu – saavutamisse.

Määruse 6. Peatükk (Toetuse saaja kohustused ja Kredexi õigused) sätestab §-des 20-21 toetuse saaja üksikasjalikud kohustused lähtuvalt määrusega kinnitatud nõuetest ning KredExi kui toetuse eraldaja õigused.

4. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõukohane meede aitab kaasa Eesti kohustuste täitmisele taastuvenergia direktiivi 2009/28/EÜ raames, mille järgi peab 25% aastal 2020 Eestis tarbitud energiast olema toodetud taastuvatest energiaallikatest. Eelnõu sättes, mis puudutab soojuspumpade energiatõhusust, on otseselt juhitud taastuvenergia direktiivi 2009/28/EÜ artikli 13 lõikest 6, mis kohustab liikmesriike edendama energiatõhusate soojuspumpade kasutamist.

5. Määruse mõju

Väikeelamute taastuvenergia kasutuselevõtu ja küttesüsteemi uuendamise toetamise eesmärk on riigi poolt kaasa aidata elamute energiakasutuse vähendamiseks ning taastuvenergia kasutuse suurendamiseks läbi viidavatele töödele ja innustada väikeelamute omanikke senisest enam elamute rekonstrueerimisel taastuvenergia kasutusele üle minema. Arvestades, et oluline osa väikeelamutest on ehitatud 1950-1960ndatel aastatel ning lähtudes nende ehitusajal kehtinud projekteerimismõõtmest, on rekonstrueerimistöde läbiviimine vajalik tänapäevaste elamistingimuste ja ratsionaalse energiakasutuse saavutamiseks. Väikeelamud moodustavad 1/3 elamufondist ning nende energiatõhusamaks muutmine panustab taastuvenergia kasutuse 2020.a eesmärgi saavutamisse. Eesti keskmine energiatarbimine elamutes ruutmeetri kohta on võrreldes teiste EL liikmesriikidega kõrgem ja see ei ole põhjendatav vaid kliimatiliste erinevustega. Energia säästvam kasutus võimaldaks arvestatavat rahalist kokkuhoidu ja aitaks kaasa keskkonnaressursside säästvale kasutamisele. Hoonete rekonstrueerimise toetamisega saab riik stimuleerida tegevust, mis aitab enam kaasa elamufondi jätkusuutlikkuse ja energiatõhususe kasvule. Oluline on, et panustatakse taastuvenergiaallikate kasutusse võtmise ning energiatõhususse, mis tervikuna annab ka parema tulemuse tervisliku elukeskkonna loomisel.

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis vedelkütuse erimärgistamise kohta sätestatud ja alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse ning vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduses sätestatud lõpetatakse Eestis kerge kütteõli erimärgistamine 2015. aasta 1. jaanuarist. Kasutusele jääb vaid üks erimärgistatud kütus – eriotstarbeline diislikütus, mida on võimalik kütmiseks ning soojuse- ja elektrienergia tootmiseks kasutada 2015. aasta 1. maini. Kütmise ning soojuse- ja elektrienergia tootmise valdkonnas on kavas asendada soodusmääraga kütuste kasutamine osaliselt toetuskeemiga, mida rahastatakse kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega enampakkumiste süsteemi tuludest, eesmärgiga suurendada taastuvenergia kasutuse osakaalu ning kompenseerida kodutarbijatele osaliselt aktsiisierisuste kaotamisest tulenev hinnatõus, mille hinnanguline kogumaht kütteleandjate asendamata oleks suurusjärgus 25–30 miljonit eurot.

Ehitisregistri andmete kohaselt on vedelkütus energiaallika liigina märgitud 2797 kasutuses oleva üksikelamu, 331 ridaelamu, 64 kaksikelamu ja 26 muu kahe korteriga elamu puhul. Seega kuulub toetusmeetme raames sihtgruppi 3218 väikeelamut.

Potentsiaalsete elamutena, mis võivad vajada energiakasutuse kaasajastamiseks rekonstrueerimist, käsitleme neist kuni 2000. Omal jõul ja finantseerimisel on

väikeelamute omanikud panustanud elamute renoveerimisse pidevalt, kuid elamufondi energiakasutuse vähendamiseks kogumis on riiklik toetus motiveerivaks asjaoluks investeeringute elluviimisel.

Analoogset toetusmeedet rakendati Kredexi kaudu 2012. aastal, mil taotluste maht ületas meetme toetusmahu mitmekordselt. Rahuldatud taotlusi oli 212, kütteseadme vahetus sisaldus neist 146 taotluses. Neist omakorda 50% moodustas maasoojuspumba paigaldus, 40% õhk-vesi soojuspumba paigaldus ja 10% pelleti- või halupuidu katla paigaldus. Investeeringute suuruseks vastavalt 7500 ja 10 500 eurot soojuspumba ja 6000 eurot katla paigaldus.

Kui arvestada kerge kütteõli erimärgistuse kaotamisel hinnatõusuks 30%, on õlikatla vahetamise tasuvusajad lühikesed. Ka ilma toetuseta tasuks see tõenäoliselt ära 5 aastaga. Eeldades samasugust taotluste jagunemist, nagu 2012. aasta väikeelamute toetusmeetmes, tuleb keskmiseks investeeringuks taotluse kohta 8850 eurot. Arvestades toetuse suuruseks 40% koguinvesteeringust, tuleb keskmiseks toetuse suuruseks 3500 eurot. Ca 2000 õliküttel olevate eramute kütteallika vahetamiseks vajaminev toetuse kogusumma oleks siis ligi 7 miljonit eurot. Arvestades, et kõik meie hinnangul potentsiaalsed taotlejad taotlust ei esita, kõiki taotlusi reeglina ei rahuldata ning broneeritud summasid välja ei maksta, ja ühele taotlejale kehtestatud toetuse maksimaalsummat, oleme seisukohal, et toetust peaks jätkuma suuremale osale taotlejatest.

Vedelkütteil kütteseadmete väljavahetamise toetuse määra seadmisel on arvestatud ka kütteseadmete soetamise, paigaldamise ja häälestamise alginvesteeringu kulude hinnangulise tasemega.

Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega enampakkumiste süsteemi kaudu laekuvate vahendite suunamine elamufondi renoveerimise toetamiseks aitab kaasa positiivse keskkonnamõju saavutamisele ning energiavarustuskindluse tagamisele läbi taastuveneriakasutuse osakaalu suurendamise ja eluasemefondi energiasäästlikumaks arendamise. Rekonstrueerimise ning taastuveneriagaallikate kasutusele ülemineku toetamine on oluline eluasemefondi ülalpidamise kulude vähendamise seisukohast, samuti aitab kaasa keskkonnahoidliku eluviisi riiklikule propageerimisele ning globaalsele CO₂ heite taseme vähendamisele.

Toetus aitab riikliku investeeringuna lisaks hoonete taastuveneriagaallikate kasutusele üleminekule ning küttelehenduste energiatõhususe suurendamisele ka majandust elavdada ja ehitussektoris tööhõivet parandada.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Meetme eelarve sõltub kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega enampakkumiste tulemusel 2014.- 2017. aastal saadavast selleks sihtotstarbeks suunatavast mahust.

Riigi eelarvestrateegia 2015–2018 lisa 6 kohaselt kavandatakse perioodil 2015–2020 CO₂ kvoodimüügi tulust rahastada väikeelamute taastuveneriaga kasutuselevõtu ja

küttesüsteemi uuendamise toetust 2014.–2017. aastal kogumahus 5 mln eurot, sellest 3,2 mln eurot 2014.–2015. aastal.

7. Määruse rakendamine ja jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitati EIS-i vahendusel ministriumitele kooskõlastamiseks ning ning Eesti Linnade Liidule, Eesti Maaomavalitsuste Liidule, Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride Ühendusele ja Eesti Omanike Keskliidule arvamuse avaldamiseks ja ettepanekute esitamiseks.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Eelnõule esitasid omapoolsed märkused ka Tallinna Energiaagentuur ja Eesti Taastuvenergia Koda. Esitatud märkused ja ettepanekud ning nende arvestamine või arvestamata jätmise põhjendus on vormistatud seletuskirja lisana.

Urve Palo
majandus- ja taristuminister

Merike Saks
kantsler

Lisa: Arvestatud ja arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute tabel

Arvestatud ja arvestamata jäetud märkuste ja ettepanekute tabel

Märkuste ja ettepanekute esitaja	Märkuste ja ettepanekute sisu	Arvestatud või arvestamata jätmise põhjendus
Rahandusministeerium	Palume sätestada toetuse saaja aruandluskohustus selliselt, et meetme rakendamise järel oleks võimalik hinnata meetme tulemusena saavutatud taastuenergia kasutamise kasvu ja vedelkütuse kasutamise vähenemist.	Arvestatud. Eelnõud on vastavalt täiendatud.
	Palume laiendada määruses taastuenergia tootmiseseadme määratlust selliselt, et toetatav poleks ainult päikeseenergia abil soojust tootva tootmiseseadme soetamine.	Arvestatud. Eelnõud on vastavalt täiendatud.
Tallinna Energiaagentuur	Lisada määrusesse toetatavate tegevuste hulka ka päikeseküttelahenduste integreerimine soojuspumpadele.	Arvestatud. Eelnõud on vastavalt täiendatud.
Eesti Taastuenergia Koda	Määrus peaks laienema ka maagaasi kütteseadme vahetamiseks.	Arvestamata jäetud. Vastuolus meetme eesmärgiga, milleks on taastuenergia kasutuselevõtu toetamine ja kodutarbijatele aktsiisierisuste kaotamisest tuleneva hinnatõusu kompenseerimine.
	Toetada tuleks ainult taastuenergia lahendusi.	Arvestatud osaliselt. Ainult taastuenergialahenduste toetamine ei ole otstarbekas, kuna piirab võimalike kütteseadmete valikut, annab liigse eelise taastuenergia

		tootmiseseadmetele ning muudab meetme raames toetatavad tegevused kalliks. Ühtlasi kitsendab võimalike taotlejate ringi, mis on vastuolus meetme väljatöötamise ühe eesmärgiga - kompenseerida kodutarbijatele osaliselt aktsiisierisuste kaotamisest tulenev hinnatõus.
	Toetada võiks lokaalset elektri mikrotootmist, juhul kui paigaldatakse soojuspump. Samuti võiks toetada taastuvatel allikatel põhinevate mikrokoostootmisjaamade seadmete soetamist.	Arvestamata jäetud. Vastuolus meetme eesmärgiga, milleks on olemasolevate väikeelamute vedelküttega katelseadmete asendamine taastuvenergiaallikaid kasutavate kütteseadmetega. Eelnõuga ei toetata elektrienergia tootmist, vaid hoone kütmiseks vajaliku soojusenergia tootmist.
	Pelletikütte puhul tuleks ära märkida katla kasutegur, mis võiks olla minimaalselt 92%. Selline kasutegur saavutatakse katelidel, millel on olemas gaasianalüsaator ja selle tulemusena paraneb põlemine ning emiteeritakse vähem kahjulikke jääkgaase.	Arvestamata jäetud. Katelde puhul ei näe määruse eelnõu ette piiranguid nende kasutatava toorme liigile, kasutegurile ega muudele parameetritele, välja arvatud meetme eesmärgiks olev põhimõte, mille kohaselt peab olema tegemist taastuvenergiaallikaid kasutavate kütteseadmetega.
	Määrusega võiks toetada ka väikeelamu liitumist kaugküttevõrguga. § 11. taotluse nõuete hulka peab kuuluma kaugküttevõrguga liitumise hinnapakkumine.	Arvestamata jäetud. Kaugküttevõrguga liitumine võib olla mõnedel juhtudel mõistlik, kuid ei ole selle toetusmeetme raames lahendatav küsimus. Liitumine eeldab omanikupoolset initsiatiivi

		<p>toimingute tegemiseks, s.h olemasoleva trassiga ühenduse rajamist või uue trassi rajamist.</p> <p>Eelnimetatud kulud tuleb kanda liituda soovijal ning on põhjust arvata, et see on kordades kulukam ettevõtmine, mis pingestab meetme eelarvet.</p>
	<p>§ 11. taotluse nõuetega tuleks kohustada teostada enne ehitamise algust erinevate alternatiivide majanduslik hindamine, leidmaks kõige optimaalsemat lahendust ning säästmaks riiklikku toetusraha.</p>	<p>Arvestatud osaliselt.</p> <p>Taotleja peab esitama andmed väikeelamu senise vedelkütusetarbe ja projekti tulemusel eeldatava taastuenergiatarbe kohta vastavalt eelnõu § 11 lg 2 punktile 3, kütteseadme soetamise ja paigaldamise hinnapakkumised vastavalt sama §i lg 3 punktile 3.</p>
	<p>§ 7.4 sätestatud 5- aasta pikkust tootjagarantiid ja paigaldaja garantiid meie liikmete andmetel Eestis ei pakuta, enamasti on garantiiaja pikkuseks 2 aastat.</p>	<p>Arvestatud</p>